

ԳՆԱՅԱՏԱՆ

ԻՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԱՂԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏԻՆԱԿԱՆ

Տարեկան գին կանխիկ զեւ 100
Վեցամսեայ " " 52 1/2
Պիտեն դուրս գալով 1 րա
գիրքուն փոխարին ծախքը
առնողին վրայ է:
Այս 1 րա գիրքը ամէն շաբաթ
օրերը կը հրատարակուի:

Իր շահին համար լուր մը հըրաւ
տարակիւ ուղղող պիտի վճարէ
տողին 40 փարցոյ:
Նորասկիզբ գրող ծանուցումը
ձրի է:
Գուրդին եկած նամակներուն
փոխարին ծախքը իրիկող պի
տի վճարէ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՕԼԻՍ 24 ՕԳՈՍՏՈՍ

Լիցեալ թուովնիս ըսինք որ Օսմանեան մեծագոր տերութիւնը քանի մը տարիէ ՚ի վեր անօրինակ նոր բարեկարգութեան հիմը կը ջանայ որ հաւասարակ կը թուութեանը վրայ հիմնէ յաւիտեան անկործան միասուն համար: Սպարապաշտ մէջ պէտք եղած ամէն տեսակ գործը գրեթէ որը հաստատու վեր է և որն ալ հաստատուելու վրայ է: Իսկայ բաւական թիւ արքայն գիտէ որ մինակ Սպարապաշտ բնակիչները կարօտ չեն կը թուութեան, հապա իւր տիրած դուրսի բոլոր երկիրներն ալ, ուստի հրաման ըրաւ որ առ այժմ Նիգրիսիսիս, Իլլիք և Պըրուսա ալ հասարակաց կը թուութեանը համար յատկապէս խորհուրդ հաստատուի և պէտք եղած դարպոյնները շինուի: Թէ որ այս գեղեցիկ եռանդը քիչ քիչ Օսմանեան տերութեան բոլոր ժողովրդը մէջ առ հասարակ տարածուի նէ շատ չանցնիր նա խանձելի կ'ըլլայ այս Օսմանեան բնակարանի տնայարհը օտար աշխարհքներու, վասն զի բնութիւնը այս աշխարհքին ամէն բարիք պարգեւեր է բայց անոնց յարգը ծանցնողը համար մեզի միայն գիտութիւն մը կը պակտէր մինչեւ հիմա:

— Լիցեալ 12ին խաղաթիպու մարտտան նախկին տեսուչ Սահմաւ Էֆենտին Սալարի Քայմաքամ անուանեցաւ:

— Լիցեալութեան բարձրագոյն ատենի անդամ Խոմայէ Էֆենտին Նապոլի Էֆենտին անուանեցաւ: Ուստի անցիկ թուովնիս այս մասին սրտաւ լածնիս թող ներքին ընթերցողներին:

— Վերջապէս սրտաւեցաւ որ Սպարապաշտ մարտ տերութիւն հաշուին բանի խնայէս որ առաջ:

— Լիցեալ չորեքշաբթի ժամը 12ին մօտ որոտու մով ու կայծակով եղած փոթորիկէն ետեւ եկած ջրհեղեղի նման անձրեւէն Սպարապաշտ մէջ տեղ տեղ մեծ կակ փնտներ ծագեր են: Պէտքը ինչիս շէհր ըստեւ թող երկու փարթիկ տուններ հեղեղը բռնէր տարեր է: Երկուսն Օրթաքիւղի մէջ տեղէն անցած հեղեղն ալ մէկ հայ մը:

— Թէ հրանէն եկած նամակները այնպէս կ'իմաւ յաւենէ որ Պարսկաստանի մէջ Քոնստանտնուպոլիսէն կ'ուրարած կ'ընէ կար: Հիմա Թէ հրանի և անոր բոլորիքը եղած գիւղերուն բնակիչներէն օրը մինչեւ 200 հոգի կը մեռնի եղեր:

— Լիցեալութեան մինչեւ Թէ հրան ծամբաները շատ փառաւոր ըլլալուն Լիցեալութեան հիւպատոսները գրեթէ են այն տեղի Լիցեալութեան փառաւորներ:

ներուն որ տարանք ծամբա հանելու զգոյշ ըլլան:
— Լիցեալ առաւ ժամ տան և մէկու կէսին Հաֆէ ըստեւ թող կրակ մը պատահեցաւ, և միւսակ ժամ մը վառելով երկու իրէք տուն այրեց:

ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ, 13 Օգոստոս: Լիցեալ շաբթի գիրքերուն ժամը երեքին թափափափ ըստ վաճ թողի Էֆենտին կայծած գրեթէ տունէն մէկ կէսին ՚ի մէկ տասնիկ հոգիէ մը դուրս պարթիպով 12 ժամուն մէջ 500 Հոգի 60 Հոգի 4 Հոգի տուն 6 սինակով 110 խանութ 40 գինետուն 51 ուսուցիչ մարտիս կ'այրէ կոր: Հիմա 4500 հոգի չարի առանց բնակարանի մնացած են: Լիցեալ քաղաքիս թշուառութիւնը առաւել ողբալի պիտի ըլլար թէ որ բարձրագոյն թիւի փաշային ջանքը պէտք եղածին չար չըլլար:

ԱՆԴՐԱՆԴՐԻԱ, 6 Օգոստոս: Վստմախալ խորհրդի փաշան երեքշաբթի առաւ անխափա հասեր է Լիցեալութեան, Լիցեալութեան իրաւունքը քանի մը տարի օգտագործութեան պատճառ առ ծանապարհօրութիւն ընկէն ետեւ:

— Ներաւ գետը այնչափ բարձրացեր է որ Լիցեալ տալուց մեծ երկիւղ տուեր է չորսը որ 1840—1841 ին պէս մեծամեծ փնտներ պատճառ է:

ԱՐՏԱՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՂԱՔԱՆ: Լիցեալութեան Պոնաբարթիէն եղբայրներուն մէկը Լիցեալութեան, որ իր եղբոր առաւել և անոր ձեռքը Զօրանայի թագաւոր եղաւ, և ետքը թագաւորութենէ զրկուելով Վատեւուրի կուրիէն երբ որ Լիցեալութեան բռնուեցաւ, Սէն Էֆի կոմս անունով առանձին կեանք մը կը վարէր, և առանձին մը ՚ի վեր Խոմայի ծովեղբորէն Խոմայ քաղաքը քաշված էր, յուլիս 25ին մեռաւ 68 տարեկան: Լիցեալութեան կաթնածաղիկ ընկերները թմրութիւն մը եկաւ վրան, և մահն ալ այն թմրութեան շարունակութիւնը եղաւ, անոր վրայ մէկ տալանով մը կամ ջղաց ցնցում մը կամ ուրիշ տար նման բան մը չի պատահեցաւ: Սէն Էֆի քովը միայն մէկ սպասուոր մը ունէր, որ պղծութեան տունէն նէն ՚ի վեր իր քովը կը պահէր: Հիմա Պոնաբարթիէն եղբայրներէն միայն միայն մէկ հոգի մը, որ առանձին մը Վատեւուրի թագաւորութեան հիմնարկու և առաջին թագաւորը եղաւ, և Վատեւուրի այն թագաւորութիւնը ետքը երբ որ Լիցեալութեան խառնուեցաւ, այս Վատեւուրի թագաւորն ալ առանձին կեանք վարել սկսաւ Լիցեալ տը Պոնաբարթիէն:

անունով: Լիցեալ Պոնաբարթիէն մեռաւ նէ՝ յատուկ սուրհանդակով ասոր իմաց տրուեցաւ: Սէն Էֆի թագաւոր թագաւոր ալ էր, մէկ մեծ կայսեր մըն ալ եղբայր էր, բայց շատ մեծ հարստութիւն մը չուէր: Լիցեալութեան եկամուտը 50 կամ 60,000 ֆունթը (212,500 կամ 255,000 զուռուշ) հաղիւ կ'ըլլէր:

ԻՌԱՆՏԱ: Լիցեալ հիւսիսային կողմերը մէկ գէշ կուր մը պատահեցաւ Բրոթեպոններուն և Հոմեալաններուն մէջ: Լիցեալ կուր պատճառը հասարակ բանը քիչ մը հին ժամանակէն առնել պէտք է: Լիցեալութեան Յակոբ Բ. թագաւորը հոմեալան էր, և որովհետեւ Լիցեալութեան թագաւորութեան օրէնքներուն մէկը այն է՝ որ թագաւորը Բրոթեպոն կը ընտրէր ըլլալու է, ուստի թագաւորութեան նախարարներուն մէջ ասիկայ չուր ընտրէր եղան: Լիցեալ կուր և Վոմեալի գուրը շատ զօրքով վրան եղան որ թագաւորութենէն ձգէն, թագաւորութենէն ասոնց յաղթեցին, յիշեալ մարդիկը երկուքն ալ բռնուեցան, և իրենց սպասարմէ գլխատուեցան: Յակոբ Բ. աթոռին վրայ հաստատուէն ետքը առանձին հրովարտող հաշուէր 1687 ին, ամէն մարդու թիւը 1687 ին ըրաւ որ իրենց ուղած հաւատքին հետեւին: Լիցեալ այն պիտի ընտրէր բոլորովին կապուեցաւ, Օրան Ժի կուրիէն գուրը կանչեցին Պիլէ մէնի երկուքն, որ գոյ թագաւորը ինչեղնէ: 1688 ին պառտեղով եղաւ: Յակոբ Բ. թագաւորը Լիցեալութեան Գրանտա փառաւ, այն տեղաց օգնութիւն առնելով անցաւ Խոմայ, բայց 1689 ին՝ Խոմայ տայի Պոնա քաղաքին քովերը նորէն կուրիէն Զեա պատերազմելով յաղթուեցաւ: Լիցեալ վրայ ինչ կը ընտրէր կուրիէն Օրան Ժի գուրը իրենց թագաւորութեանը աղատարար կը սեպէն, ուրովհետեւ թագաւորութեան օրինաց պաշտպան կեցաւ, հոմեալան թագաւորը թագաւորութենէ հանեց:

Լիցեալ անցնելով Լիցեալի տերութիւնը իր հարստաներուն կրօնից կատարեալ աղատութիւն տուաւ, այս օրէնքին վրայ Խոմայի հոմեալան կանները քիչ մը չունէ առին, բայց նոյն գաւառին բրոթեպոնները 1793 ին՝ իրենց մէջ ընկերութիւն մը սահմանեցին Օրան Ժի անունով, որպէս զի հոմեալանները հանգիստ չի թողուն, և այս անունը Օրան Ժի քովին անունէն առին, որ հոմեալան կրօնը Լիցեալութեան տիրել չի տար: Համար պառտեղով եղաւ, այս ընկերութիւն ալ որպէս թէ անոր կուրիէն էր: Լիցեալ ընկերութիւն մըն ալ այն առանձին հոմեալանները ըրին Տիֆլիս անունով, որովհետեւ իրենց այն պայման դրին որ մարդու գէժ թշնամութիւն չունեն, միայն իրենց թշնամութիւն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԺԱՄԱՆԱԿԻՆ ՈԳՐԻՆ ԶԱՐԲԱՐԻՐ

Պատմութիւնները մտադրութեամբ կարգադրող մարդիկ կը գտնեն որ ամէն ժամանակ մէջ մէկ գլխաւոր գաղափար կը տիրէ, և առանձին քիչ կամ շատ, այն գաղափարին կը յարմարի: Երբ մը աշխարհայրութեան գաղափար մը կար, որ ամէն տեղէն ամէն թագաւոր իր տերութեան երկիրը ընդարձակելու համար զօրք կը փող վեր: Լիցեալութեան Պոնաբարթիէն Պոնաբարթիէն զօրք կը փող վեր: Լիցեալութեան կ'ըլլար, և իրիկութեանը ընկելով որ կարելի է թէ ստորեկուն մէջ ալ բնակիչներ ըլլան, ինչու և առաւել այս աշխարհը բոլոր իշխանութեան տակը չի կրցոյ առնել կրօնը, որ երկրային այն աստուծուն ալ տիրէ: Երբ մօտ գարեկու մէջ ալ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները այս գաղափարով կը շարժէին, ուրոյ վերջը եղաւ Լիցեալութեան Պոնաբարթիէն: Երբ մօտ փառաւորութեան թագաւորը կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այն ժամանակի արեւելոյ աստուծոյ շինարարներուն շինող տեսած չէ տակաւին Եւրոպայ: Եւրոպայ ըստ զոյն են որ իր տեսնութիւն պատճառը Եւրոպայ է, այս գաղափարներս ինչէն կ'առնեն իրենց ուղի, որ երբեք կը յաջնին և երբեք անոնց կ'ըլլան: Երբ մօտ Եւրոպայի և Ասիայի թագաւորները կը տիրէ, և ընկերներուն պէս ամէն բանի տակէն ելլալու շահը կը հաշուեն: Երբ մօտ արեւելոյ տեղի կը շարժէ ամէն մարդ, և գերադասեց բաներ երեւան կ'ըլլեն, որ այն գաղափարին տիրած գաղափարը անոնցէն ետքը եկող արեւելոյ աստուծոյ շատ կ'աշխատին այ

Հիշելի՛նք դուքան ալ անհիշող ըլլայ : Հօգտայնի գրառութեան վրայ ասանկ որոշեալ կերպով բան մը չի խօսիր այն թուով թիւերով որ անոր վերայ եղած խօսքը տակաւին ըմբռնեալ չէ : Թաւառաւորը խօսք կուտայ նոյն թիւով որ Հիշելի՛նք գրառութեան մասնաւոր օրէնքները և արտօնութիւնները անխախտ պահէ :

ՌՈՒՍՏԱՆ : Կառավարութիւնը Ռուսաստանէ դուրս գտնուող Հայաստանի հրաման հաներ է՝ որ իրենց երկիրը գտնուան , ըսելով , ամեն Հայկերուն հրաման է որ իրենց երկիրը գտնուան : Եւ հրաւիրողին տակն ալ գրած է . թէ որ մէկ Հայի մը՝ այս հրովարտողը իր գտնուած երկիրը հրատարակելէն ետքը մինչեւ ութն օր այն երկիրը նստող Ռուսաց հիւպատոսին չեն ընկալանայ և բաւարարող չուղէ նէ՝ անոր ամէն ինչը որ իր երկիրը ձգած է Տերութիւնը պիտի գրաւէ : Եւ հաստատ և Ռուսաստանի դարձողներուն շատն ալ՝ ձեռք անցանքներուն պէս Սիւրիւսի կը խորհուրդն իրենց քաղաքական կառավարութեան գէմ ոտը երած ըլլանուն համար :

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆ : Ինչնչապի տերութիւն Քանկերա քաղաքը անգլիականները ասեմէ մը ի վեր պաշարած են , և մինչեւ մայիսի 14 տակաւին ոչ առնուած էր և ոչ պաշարմունքը վերցած : Խոշոր թիւն գանձութեան կ'ըստանէ . որ տակաւին հասած չեն ճամբաներուն գէտութեանը համար :

Ռաճքուր քաղաքը կեցող անգլիացի զօրաց մէջ չօլեա հիւանդութիւն մտած է , և օրէ օր կը սասաւ կանայ :

Չինաց կառավարութիւնը իր օրադրին մէջ հրատարակել է՝ որ Քուզան կամ Չուզան կղզին մօտերս անգլիականները պիտի պարպեն և Չինաց տերութեանը պիտի յանձնեն : Եւս կղզիս՝ անցած տարիները Չինաց և Բնգլադէշ մէջ պատահած կըռիւր գաղտնաբերած տուեմը՝ անգլիացի պատերազմին ծախքը չինացիներէն ուղղելով , մինչեւ կատարեալ վճարուելու ատենը գրաւ (ուհին) առած էին :

Մայիսի 25 ին Ռուսիան քաղաքը մէկ ահա գին փոխարին մը եղաւ . կանոնաւոր զօրաց 50 երորդ գունդին ձմեռանոցը (խըշան) փրկուց . տակը 199 հազի մնացին : Եւսնոյն 84 հազի մեռած , և 115 հազին ալ վերադարձած գտնուեցան :

ԲԱՅՐԱՍՏԱՆ : Եւս գաւառիս ոտհամառ գրաւներէն առնուած լուրերը ինչպէս որ պէտք է նէ գէշ են : Քանկերա Քաֆր կամ Հօգանդօք աղբիւն գէմ եւրոպայի գաղթականները պաշտարաններ զինուորները և անոնց ձեռքի ուժը այս բանին բաւական չէ : Երեւելեան հիւսիսային ոտհամառութիւնի զօրքը՝ ուրիշ գաղթականներէն և իրենց բարեկամ Հօգանդօքներէն ալ օգնուի առնելով իրենց զինքը պաշտարանները անգլիացիներէն պէտք է պէտք օգնուի իր . Հօգանդօքներուն խումբը վրայ կուգան ասանց ոչխարները և եղները հազարներով կը քրշեն կը տանին . արտերուն և աղարակներուն կրակ կուտան կ'այրեն . և ինչ որ ընեն նէ՝ քովերին կը մնայ : Հաս մարդիկ ինչ որ ունենին նէ յափշտակել գողցնել տուին . և թէպէտ Գլուսի բարեկամայի կառավարութիւնը այն խեղճերուն օգնել կ'ուզէ , բայց ուժերին չօգտելով՝ նոյն օգնութիւնը Բնգլադէշէն

կը յուսան : Եւ այժմ այս օգնութիւնն ալ ինչքեր նին յափշտակուած մարդոցը ստակ խորհուրդ կերպով պիտի ըլլայ . ուստի Ռուսացի մէջ այն կողմէրուն հետ բան ունեցող փառաւորները ժողովք ընելով՝ իրենց մէջ յատկապէս այս բանին համար ստակ պիտի ժողկեն և Գլուսի բարեկամայի աղբաւտացած գաղթականներուն պիտի խրկեն :

ՉԻՆԱՍՏԱՆ : Չինաց երկիրը Օրէնս օլ զինանուտով տարած անգլիական օրադրը կը պատմէ՝ որ Չինաստանու ծովերը շատ ծովապատակներ (խուռանաններ) կան . գեղեցիկ նաւեր ունին . և ամէն մէկ նաւուն մէջ 100 կամ 120 զինեալ մարդիկ կը դրանուին : Հաս օտարազգի փառաւորաւոր նայ նաւեր ասանց ձեռքը անցած են . որ մէջ ինչքերը յափշտակել տարեր են :

Մայիսի 28 ին տարած Սինկաբուրի անգլիական օրադրին ալ կը պատմէ , որ Սինկաբուրի կղզին Պանքա ըստած կղզեայ գիւմոյը ծովապատակները մէկ տանիմարքայի չմէր ըստած պատերազմական նաւ մը տակտեր են , որ 16 թիւթանով ունի երէր : Ծովապատակները 40 մանր նաւով վրան գացեր են . ամէն մէկուն մէջ 60 անդի հոգի , և մէկ մէկ հաս ալ մանր չօլեալ ըստած թիւթանօք : Գողերը նաւուն քովը գաղթականներն տիրեցին ետքը մէջի մարդիկը սպաններ են . և ինչքը առնելէն ետքը նաւն ալ ծակեր ընկողմեր՝ և իրենք գնացեր են :

Եւսնոյն Պանքա կղզին ելելով հան ալ մէկ գեղ մը կը կոխեն , մէջը գտնուած ինչքերը կը յափշտակեն . գէմ գնող մարդիկը կ'ըստանեն . և շատ մարդ , և գլխաւորապէս կընիկ մարդ և տղայ գերի կ'ընեն հեռերին կը տանին : Կ'ըսեն որ՝ այս գողերուն մեծը մէկ ուրացող տանիմարքայի մին է . որ ասկէց քանի մը տարի առաջ խաղաղութեան ծառա յուժենէն դուրս վերադարձեալ : Եւ հաւանաբար կան է . որովհետեւ հայրենի հաւատքը մարդկային կրիչ համար ուրացողը իր հայրենեացը և իր ազգին լինումի կ'ըլլայ : Հայրենիքէն վերադարձնելէն ետքը եկեր այս ջուրերը պարտադր գողերուն խառնուել է . և անոնց առաջնորդութիւն կ'ընէ . մանաւանդ իր աղբին նաւերը կ'արդարեւ համար : Եւսնոյն տեղ և ամէն աղբի մէջ կրից ներգործութիւնը նոյն է :

ԴԻՊԵԴ : 1844 թուին Կուալեօր տեղը կեցող զօրացը կարգէն հանուած և ճամբուած Բնգլադէշի և Իսլամապուր հոռութեան զօրքը Հիմալայա լեռներուն Տերատուն ձորոյն մէջ Լոգալօք ըստած քաղաքը իրենց բնակութիւն հաստատեցին մշտութեամբ ստրկելու մարդիկ : Տասն և ութ ամիս շարունակ ամէն կարծառութիւնները և թշուառութիւնները գիւմանալէն ետքը , ասանց ներգործութիւններուն ամէն կերպով ընկեր եղող Ֆէլքս և Լատիստ անուն յարգի եկեղեցականներէն սիրտ առնելով՝ հիմա վերադարձ իրենց համբերութեանը փոխարինելու ասին : Սուստրիկ եպիսկոպոս Սոմինսօր Պոնկին՝ որ Գիպէթու երկիրը առաքելական փոխանորդ խորհուրդ է , ասանց իրեն իշխանութեանը տակը առաւ . և ասակ ժողովքու վրայ է , որ Լոգալօք եկեղեցի մը պիտի շինէ ասանց համար :

ՀԻՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԱ : Եւսնոյն Մէքսիքոյի գէմ ունեցած կուսակցութիւն մէջ հարկաւոր եղած ծախքին ստակ օգտեցնելու համար մարտերուն Գալիֆօյն մէկ փոխութեան ինչ մը ընել առաջարկեց տերութեան գանձուն գիւմանալով . և այս փոխութեան մշտնջենաւոր մնալու փոխութեան մը չէ : Եւս նոր Գալիֆօյն այս տեղը գնեմը , Եւսնոյն հետ առաւտուր ունեցող փառաւորաւոր նայ համար : Թուանշանները երեք գաւառն են . առաջին գաւառան է հին Գալիֆօյն , երկրորդը գիւմանալով Պ . Վ . Քրքին (Վալքերին) առաջնորդածը , և երրորդը՝ այս փոխութեան ըլլալու շահը կը ցընեն :

ԱՊՐԱՐ	ՀԻՆ ԳԵՐԻՓԱ	ՆՈՐ ԳԵՐԻՓԱ	ԸՆԸ
Չայ	00	20	861,924 Տոլար :
Խաչիկ	00	20	1,076,108 " "
Բիւրեղ	00	15	015,594 " "
Խաչիկ տոխտակի վր	02 1/2	15	075,000 " "
Դիւալտ	20	30	102,227 " "
Յարդէ շափղա	35	30	075,000 " "
Սիւր	28	40	000,000 " "
Ապրիլի և պիւնի բա	137	30	100,000 " "
Օրի և ոգիկի խմելք	150	125	300,000 " "
Վարած ճամբ	68	40	150,000 " "
Գոռախալ ըստած խմելք	41	40	100,000 " "
Պոռնիկ	25-32	40	80,000 " "

Եւսնոյն գիւմանալով կ'առաջարկէ , որ տակաւներուն (փառիներուն) և կանաչ պաղպի և սպունդի (մանթարի) և փղոսկրի (ֆիլոսկի) և տեսակ տե-

տակ խեղճերու (զառիներու) և ընկուղի և արմատներու , և ընդհանրապէս գեղադարձներու և ներկարաններու պէտք եղած ամէն բաներուն 100 ին 5 էն մինչեւ 10 մարս առնուի : Եւ ասկէց շատ ըստակ շահի կը յուսայ : Գիտնի խընձորներուն մէկ չափին մարսը՝ որ առաջ 10 էր , 30 ի հանեց . և ասկէց 150,000 տոլար առելի շահ ցըցուց գանձուն : Կար կարելու ապրելուն համար առնուած մարսն ալ գնայ 100 ին 10 առնուելուն տեղը 30 առնուել որոշեց . և ասկէց ալ տերութեան գանձուն շահ ցըցուց 300,000 տոլար :

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ : Մէքսիքոյի մէջ ներքին խառնութիւնը քանի երթայ՝ շատապու վրայ է : Սպիւքո գաւառը յայտնապէս Սանթա աննա ձէնեալին կողմը բռնած է . Բարեւտէ՝ զօրաց դուրս անցաւ . և Երիտիա և Բեռուտիա զօրաւ վարները՝ որ հիւսիսային Սինկաբուրի միայնալ նա հանգաց զօրավար Պ . Վալքերին գէմ զօրք հանեցին Ռիօ Կուանտէ գետին վրայ , ըրածներուն հաշիւը տարւ համար Մէքսիքո կանչուեցան :

Միացեալ նահանգայ հետ Մէքսիքոյի կուր տակաւին կրտեւէ : Միացեալ նահանգներուն մէջ գտնուող հոռութեան եպիսկոպոսները մէջ մտած են երկու կողմը իրարու հետ հաշտեցնել Նիւյօրթ կրօնաւորներ խորհելով Մէքսիքո այս բանին համար : Եւսնոյն միջնորդ ձգողը Սինկաբուրի կառավարութիւնը չէ , իրենց իրենցմէ ուղած են մէջ մտնել , և կառաւարութիւնը հաշտութիւն տուած է :

Ե.Չ.Բ.Ե.Յ.Ի

Գերատառիւ Կուալեօրի Պետրոս Եւրայի մահը մեծ ցաւ պատճառեց բոլոր Հայոց աղբին : Իւր հայրենիքը թաղուելու համար մարմինը պաղաւտամով օծուած Իզմիր բերուած է անցեալ շաբթու . ուր փառաւոր թաղման հանգիստին շատ երեւելի օտարազգի անձինք ալ գտնուեցին :

Վիճօթահայի Եւսնոյնապատիւ առաջնորդ ծայրաւոր թիւթա վարդապետին անցել շաբթու բարձրաւոր Գունէն նշան պարգեւեցաւ ասկէ առաջ ուրիշ քանի մը առաջնորդներուն պարգեւած նշաններուն նման :

Գ.Ը.Ե.Գ.Ը.Ե. ԼՈՒՐԵՐ

Օրայն արիւծ : Հիւսիսային Սինկաբուրի կրէնաւոր քաղաքը՝ մայիս ամսու 7 ին կէս օրէն երկու ժամ ետքը ահագին ամպ մը երեւցաւ մութով և փոշիով բաղկացած , որ սաստիկ մըրիկ մը գալու նշան էր : Եւ նշանը սխալ չէր . քիչ մը ետքը քաղաքը ահալ դողով լեցուեցաւ : Եւստարգիսներուն աղօթութեանը՝ որ քաղաքին ամուր և գեղեցիկ շինուածքներուն մէկն էր , փրկու . հիմա միայն աւերակը կ'երեւի : Սրբիկին անցած ճամբուն վրայ որքան տակ կոր նէ՝ ամէն ալ փրկու : Եւսնոյն ուրիշ աղէտալի փորձութիւններուն քովը բան մը ըսել չեն : Կրէնաւոր քաղաքին երեւելի բնակիչներէն մէկ քանին մեռան իրենց ընտանեօրը և սոսաւորներովը : Հաս առանձին մարդիկ մեռան և շատն ալ վերաւորեցան : Հաստարկաց խառնակութեան մէջ մէկ գիւն մեռնողներուն սքոււմը , և մէկ գիւն ալ իրենց կենացը վրայ երկեղ ունեցողներուն ձայնը լսողներուն սիրտը կը կտրէր : Սրբիկը քիչ մը առաջ քաղաքին մէջ այս կտորածը ընելէն ետքը անցաւ գնաց բարիշտեղ ալ նոյնը բնուած : Եւսնոյն հիմայ առած տեղեկութիւններուն նոյնով՝ քրտան հոգի կան մեռած , և քան ալ վերադարձուած : Բայց կարծիք կ'ըլլայ որ մեռածները աւելի շատ պիտի ըլլան , որ բոլոր ընտանեօր մէկէն մեռած ըլլալով տրեւէ մարդ չի մնար . և անոնց վիճակը ուշ կ'ելի կ'իմացի :

Յունիսի վերքերը՝ արտաքայ կարգի օդային պատահար մը եղաւ Սարաիլային Եւսնոյն երթալու երկաթ ճամբուն վրայ , Եւստարգիս քիչ հեռու . և գէշ հեռութեան վրայ ունեցաւ : Եւստան անձրեւ կուգար , և թէպէտ օդը երկրորդական հեղուկ լեցուն էր , բայց ամպ գոռալ չի կար : Նամ բուն բանուորները քան և չորս հոգի՝ պահապան զօրաց համար շինուած չէրին տակը զերեք պաւտարներէն անձրեւին սաստիկութեան , քանի երկաթ ճամբուն հիւրանա տեղէն եկած մարդ հան կը հանէր : Յանկարծակի մէկ գոռու մը ըստուեցաւ , ամենեւին կայծակի փայլում մը չըլլալով : Եւստարկան հեղուկ երկաթ ճամբուն վրայ ինալով և անկէց քալելով մինչեւ պահապան զօրաց բնակարանը հասեր էր : Նամբան ըման շինուած

ՌԻՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԱ

Եւստարգիս կրտաւ թաղաւորը տեսաւ որ իւր իշխանութեան ներքեւը եղող հարստիները գլխովին դուրի են գիտութեան և երբոր լսեց Եւստարգիս փիլիսոփային համալսել խոցն իւր ծառաներէն մէկը իրենց անոր ինչ մըն ալ պարգէւ ըլլալով սակի , որ զանի իւր քովը հրաւիրէ . և այն հրաւերին պատասխան փիլիսոփայն ալ սա հետեւեալ նամակը գրեց :

Եւստարգիս կրտաւ թաղաւորին ողջուն :

Յունաստան եկայ , ու թաղաւոր . գիտութիւն ստրկելու համար և ոչ սակի ստանալու : Ուրեմն բաւական է որ ես իմ հայրենիքս գաւառս առաւել գիտուն և ոչ առաւել հարուստ : Բայց որովհետեւ կը տեսնամ ձեր երախտագիտութիւնը և ձեր զորանմայի վեհանձնութիւնը կը ջանամ օր մը առաջ գալ ձեզ գտնալ :

Մեծն Ալեքսանդրի հայրը Փիլիսոփայի Մակեդոնայի հաշտաւոր թաղաւորներէն մէկն էր , երբոր Ալեքսանդր ծնաւ նէ յափաղանց ուրախացաւ ոչ թէ իրեն թաղաւորութեանը ժառանգ ունեւորուն հայրը Ալեքսանդր փիլիսոփային կենդանութեանը ծնելուն . փան զինանոր աշակերտութեան տարով իւր գաւառը , կ'ուզէր անոր փոքր հարկաւոր եղածին շահ մշակել ինչպէս որ կը հասկըցուի այս հետեւեալ նամակին որ Ալեքսանդրին գրեց :

Գիտցի ու իմաստուն որ ինքի գաւառ մը ծնաւ և շատ փառք կուտար ստանալու չէ թէ գաւառ տէր ըլլալու հայրը գաւառս քու ժամանակը ծնելուն , փան զինք քովը վարձակելով բաւական գիտուն , առաքինի , կատարեալ մարդ պիտի ըլլայ և իւր թաղաւորութեան ժամանակը գտնուած հարստիներն ալ երջանիկ պիտի կրնան ըլլալ :

չէր . և ճամբուն հատած տեղը շինութեանը պէտք եղած նիւթեր կային : Եւ ինչ անդին գետինը ծած . քի տակ ըլլալով պէտքէն չափ թրջած չէր որ խո նաւութեամբ ելեքորտականութիւնը գետինը եր . թայ և յընդի . ուստի պահպաններուն բնակարա նը մտաւ : Եւսն տեղ քսան և երկու տարեկան ե . րիտասարդ մը զարկաւ մեռցուց . ուրիշ բանուոր ներուն ամէն ալ որը շատ որը քիչ սաստկութեամբ թօթուեց : Վասն և չորս հոգիին ութը վերաւոր . վեցան . և մէկ երիտասարդ մը մեռածի պէս թըմ րած մնաց մինչեւ ամբողջ ժամ մը . անկէջ ետքը խելքը գլուխն եկաւ :

— Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն Հնդկաստանի Պոմպայ քաղաքը կ'երթար . և թէ նաւաստիները (թայֆաները) և ճամբորդ ները սրտոտ չըլլային , և աներկիւղ ճարպիկութիւն չի բանեցընէին նէ՛ նաւուն տպահովները (սի . քուրթաճիները) շատ մեծ փնտրի պիտի հանգիւէ . ին : Եւսն նաւու բռնկեցաւ ծովուն վրայ . բայց մե . ջի մարդիկը ջուր քաշէին չի դադրեցան . չիյու . տահատեցան , նաւը չի ձգեցին որ մակցիով ցամա . քը ելնէ , որ հեռու ալ չէր . քանզի նաւը բոլորն . կեցաւ Կոս քաղաքին առաջը , անտէի բերին մին . չեւ Պոմպայի նաւահանգիստը մտան . նաւը հոն ընկողմեցաւ . քանզի կրտսը մարեղ անհնար եղաւ . Եւսնը մէջ կար 350 դոնո հանքային անուխ՝ Հընդ . կաստանի վաճառականաց ընկերութեան շոգենա . ւերուն համար . և 700 տակաւ (Ֆրէի) պիտի զօ . րացը համար :

— Գաղղիական Սոփիստոս ըստւած օրացիրը կ'ը . սէ՛ որ այս տարուան մայիս ամսոյ մէջ գրքին և . կած ինչքերուն մարտէն տերութեան գանձը մտած ըստաին է 13,000,000 ֆռանք . որ 1845ին նոյն տա . մայիս մարտէն մէկ միլիոն պակաս է . 1844ինէն կէս միլիոն աւելի է : Եւ այս տարբերութեանս պատ . ճառը այն է կ'ըսէ , որ այս տարի գրքին շատ ցո . րէն մտաւ Գաղղիա . անանկ որ միայն ամսոյմէ եղած մարքը մէկ ու կէս միլիոն ֆռանքի հասաւ . 1845ին ասկէջ եղած մարքը միայն 33,000 ֆռանք էր : Ու . տի հետեղէնները մէկէի հանելով՝ մայիս ամսոյ մէջ գրքին եկած ինչքերը 1845ին եկածէն քիչ են . և 1844ին եկածին գրեթէ հաւասար են :

Հինգ ամսուան եկածը մէկ հաշուելով , որ են յաւելարէն մինչեւ մայիսի վերջը , այս տարուանս մարքը եղած է 62,000,000 ֆռանք (263,500,000 զուռուշ) . 1845 թուին 61,000,000 ֆռանք (259, 250,000 զուռուշ) . և 1844 թուին 59,500,000 ֆր . անք (252,875,000 զուռուշ) : Եւսն հաշիւներուս մէջէն՝ գրքին մտած ցորենին մարքը դուրս հանե . րաւ է . ուստի 1846ին համար դուրս հանելու կ'ը . րայ 7,000,000 ֆռանք (29,750,000 զուռուշ) : 1845 ին համար հանելու է 650,000 ֆռանք (2,762,500 զուռուշ) . և 1844 ին համար 3,500,000 ֆռանք (14,875,000 զուռուշ) : Եւսնը հանելէն ետքը՝ ե . րեք տարուան առաջին հինգ ամիսներուն մէջ մար . սին վաստակը կ'ըլլայ .

1846ին , ֆռանք 55,000,000 : Դ . 233,750,000 : 1845ին , " 60,350,000 : " 256,487,500 : 1844ին , " 56,000,000 : " 238,000,000 :

Եւսն հաշուով այս տարուանս հնգամեայ մար . քը տակաւին 1844ին հնգամեայ մարքին հասնելու կ'ը . կէ մէկ միլիոն ֆռանք (4,250,000 զուռուշ) : Եւ 1845 թուին եղածէն 5,350,000 ֆռանք պակաս է . որ կ'ընէ 22,737,500 զուռուշ . որ գրեթէ 12 միլիոն մէկն է :

— Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

(Սիւնդիկատի եղիսկոսարը այս նշխարներէս մէկ քանին քիմիապէսներուն քննել տուաւ , չինտնե . րը և ծախողները կրծքի կողմանէ կատկածաւոր քը լալուն համար : Վիմպայէները ասոնց մէջ գտան քիչ մը ցորենի ալիւր . միայնա՛ն էր գետնախնձորի (բաղադեղի) ալիւր . և դա՛ (ալի) . որ դիւրաւ խմոր ըլլալու համար մէջը հաւկթի ձերմըկուց ալ խառնած էին : Եւսն համար այս նշխարները պա . տարադի դարձածելու չէին գոր :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

— Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

ԱՌՆԻՏՐԵԿՆ

ՊՕԼԻՍ 24 ՕԳՈՍՏՈՍ

Վերջին շոգենաւով Սարսիկայէն եկած լուրե . րէն անանկ կը հասկըցուի որ այս տարի Եւսնը շատ ցորեն պիտի ունենայ . ուստի դուրսէն ցորեն առ . նելու կարօտ չի պիտի ըլլայ : Եւսն համար հոս Եւ . րոպա ցորեն խաւարը վաճառականներուն քով ա . ռաջքի կրտսը չի մնայ :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Նալով շատ վաճառականներ շատ ստակ խաւարեցին Պրուսաց մետաքս առնելու համար , ուստի կ'երե . ւայ որ այս պատճառաւ նորէն գինը բարձրանայ :

Պրուսաց ուղուած մետաքսի գիները : 138—145 Ս'սթուի երկար մանձըլըս միջակ ու . աղնիւ :

145—155 Ս'էլէ միջակ ու աղնիւ : 165—172 Տէմիրտէլ " " 130—135 Ս'սթուի կարճ մանձըլըս : 122—125 Պրուսաց երկար մանձըլըս : 140—145 Պ'լէճիք միջակ ու աղնիւ :

Պարսկաստանի մետաքս : Եւսն տարանքը խիտ կը բընաւուր հոս , օխան մինչեւ 130—135 կը ծախ . վի կոր :

Կիւլէալ : Թուրքական մէջ է , թէպէտ ան . ցեալ տարուէ մնացած շատ ըլլալուն համար գինը վար էր բայց առաւել վար պիտի ըլլայ տէյի կ'երե . ւայ : Եւսն տարանքին տեղէն գրած գիններին այս է 13 3/4 7/8 :

Ս'էլէալ : Թուրքական մէջ է , թէպէտ ան . ցեալ տարուէ մնացած շատ ըլլալուն համար գինը վար էր բայց առաւել վար պիտի ըլլայ տէյի կ'երե . ւայ : Եւսն տարանքին տեղէն գրած գիններին այս է 13 3/4 7/8 :

ՄՏԱԾ ԱՊՐԱՆԻՆԵՐԸ

Փշրած շէքերը իջնալու սկսեց , մանաւանդ շատ ալ եկաւ : 245—250 էն ելլել չընէր աղէկ : Բ'էլէ . շէքերէն շատ չըլլալուն գինը չինջաւ , միշտ 325—340 կ'ընէ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

ՋՄԻԴԻՆԻՍ 15 ՕԳՈՍՏՈՍ

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

Եւսնը Կուան անուն անգղիական նաւը Ի ծու ռայէն 23ին : Սպանիայի Կատալոնի գաւառին Ղի . ժան անուն նաւահանգիստը՝ մէկ Եւսնը ինչ անգ . րը եկաւ . մէջը մանր ու խոշոր շատ օպիտաներ (պա . տարադցու նշխարներ) լեցուց . և շուտ մը այն վի . ճակին քահանայներուն խնայ տրտուեցաւ որ ուղը զը կրնայ ծախու առնել . գինն ալ աժան է :

ԽՆԴԻԲ

Երեք հաւասարաչափ ջրով լեցուն աւաղան (հաւաղ) . ամէնը չորս ծորակ (մուսուլ) ունենալով , և այս ծորակներէն շարունակ վաղելով երեք օրէն կը պարզուէր աւաղանները . նոյնպէս ուրիշ ու . թը աւաղան ամէնը ութը ծորակ ունենալով , տասն և վեց օրէն կը պարզուէր : Մարդ մը նոյն չափով հինգ աւաղան պիտի չէնէ , և կ'ուզէ որ վեց օրէն պարզուի , քանի ծորակ պէտք է :

Ճարտանքուն մեծութիւնը հաւասար է , և աւաղանները իրա . րա հարգութեամբ են , և իրենց տակէն միօրինակ կը բղբին :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼՐԱԳՐԻՍ

Յովն . Պր . Տէր Կրդ . Չամբար : Ս'էլէալ Եւսնը : Ի Պ'լէճի նոր խան :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԵՈՒՎԱՆՆՈՒ ՄԻԻՀԵՆՏԻՍԵԱՆ